

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fl.

A divat.

A »divat«-szó annyira divatos manapság, hogy szinte helyesebb volna róla nem beszélnünk és írunk. — Ugy vagyunk vele, hogy ez a fő-dolog mindenben. — A legkönnyebben előkapható beszéd tárgy. Erről esik szó legtöbbször, a hol ketten-hárman vagy többen összejönnek — a helyett, hogy az Ur nevében jönnének össze — beszélgetni. De nehogy azt gondolja valaki, hogy én is csak úgy divatból akarok divatizálni, ide írom, hogy nem politikai divatokról fog itt szó esni.

Nem is arról, hogy a nagyságos kisasszony, nagyszasszony a párizsi vagy nem tudom melyik divatlap szerint öltözködik. Vagy arról, hogy a faluban az első gazdának a lánya ilyen és olyan keszkenőt vásárolt magának. Nem is arról, hogy a fővárosi jogász urfi milyen kalapot hord; kurta téglaszínű felöltője van neki, vagy pedig hosszút visel.

Ezek mind olyan dolgok, hogy nem illenek bele egy kis vallásos családi ujság keretébe vagy pedig egyszerűen figyelmen kívül hagyandók és hagyhatók, mert mit ér a divatosan felcziczomázott külső ha a lélek, mely benne lakik szegény és sivár és a sátánnal cimborál. Van a divatnak egy más fajtája, a melyet én itt nem annyira megszólani, mint inkább róla szólni akarok. — Ez a divatüzés a bibliával történik. A ki nem látott még ilyen szép divatos bibliácskát, el sem hiszi, hogy milyen kedves kis könyvecske ez. Itt is vannak különböző minőségi fokozatok: van olyan, a melyet tokba lehet helyezni, hogy finom bőrkötése, aranyozott szegélye el ne kopják. Van olcsóbb szintén bőrkötésű, de nem aranyos szegélyű s a tokja is hiányzik. Végül van olyan me-

lyet kívül egyszerű vászon tábla fed. Ezen ugynevezett divatos: drága, olcsó, olcsóbb bibliáknak közös jó tulajdonságuk, hogy kicsiny könyvek. A teljes ó- és ujszövetség együtt akkora könyvecskébe van beleszorítva, mint régen az uj-szövetség külön. Ha utra megy a vallásos ember magával viheti a kabátja zsebébe (a kabát az lehet nem divatos is) és a mikor tetszik, akkor veheti elő, hogy bibliai gondolatokkal foglalkozzék.

Minthogy a bibliának megértett olvasása amugy is rá czáfol az olyan divatok után szaladó érzelmekre és gondolatokra, s mivel annak a léleknek, mely az ő gondolatait és érzelmeit a biblia vallásos szellemében művelte és műveli, amugy sem lesz szüksége arra, hogy a divat hóbotjaitól óvja valaki, úgy vélem, hogy a ki eddig azért mellőzte a bibliát, mert nem volt diszkötésben az vegyen most öt koronáért arany szegélyű bibliát s nem fog kárt vallani, mert belől minden sora aranyat ér, a kinek kevesebb pénze van vegyen egyszerűbbet s abban is éppen akkora kincset vásárol mint a gazdag az ő szebb könyvében. Azért, hogy én itt a *biblia* és a divat fogalmát összehoztam, — ámbár hogy a kettőnek köre olytávol esik egymástól, mint mondjuk a japán-orosz háboru szintere a nagy magyaralföldtől, — a biblia profonálásának vádjá távol legyen.

Magyarázata az egésznek az, hogy a tapasztalat szerint a biblia-piaczon sokkal kaposabbak a fényes kiállítású, diszkötésű szent könyvek, mint az apostoli egyszerűséget kívül is magukon viselők.

Bár csak minél mélyebben áthatná a biblia szelleme a társadalmat! Akármelyik fajtából a fent említett bibliáknak olvassuk és tanulmányozzuk a bibliát!

Demény Miklós.

Az Istentélelemről.

(Felolvastatott a polgári olvasó kör estélyen.)

(Folyt. és vége.)

Szomoru példáit láthatjuk annak, hogy Istenfélelem nélkül, az ifju mily könnyen kerülhet a csábítások, bűn hálójába. E tekintetben egy igen időszerű példára hivatkozhatnám, a Kecskeméti Győző esetét rajzolva, de tekintve az idő rövidségét s még mondandóimat, bármennyire kecsegtető is annak a romlásba jutott, sajnálatraméltó fiatalembernek élete, esete, nem terjeszkedhetem ki rája, csupán annyit akarok jelezni, hogy nála meg volt az ifju lélek nagyravágyása, kecsegtető, kitüntető bizalom vette körül, ami ezekre érdekesítette, volt ugy látszik kiváló tehetsége is, de mert a legfőbb jó, az Istenfélelem, vagy más szóval az igaz becsületérzés hiányzott belőle, ime nagy vagyonnal ugyan, de földönfutóvá lett. Ki merné oda mondani, hogy az a nagy vagyon, az a gazdagság, melynek bűnös uton birtokába jutott, kárpotolná őt elveszett lelki nyugalmaért, külső és benső békéért. Ha az ifju lelkéből hiányzik az a feltétel, hogy minden cselekedeteiben az Urnak szeméi vannak ő rajta, ha a szülők elfeledik ezt a mindennél többet érő örökséget is részükbejuttatni s ha őket csak abban erősítik, hogy csak nevüket, egészségüket, jövőjüket vegyék tekintetbe, bizony gyenge utavalóval indítják őket az életnek s bizony az eredmény nem nagy gyönyörüséget okozhat nékik, mert akkor, a legjobb esetben is, kettőzött gonddal kerülnek ugyan a rossznak látszatát, de nem a bűnért, hanem csak a szégyenért aggódnak, majd módokat eszelnek ki, hogy másokat, a szülőket

is megcsalják, anélkül, hogy kérdeznék, vajjon Isten is megcsalható-e? Vagy igen gyakran az egyik bűnt a másikkal takarják: pazarlást a gyönyör hajhászással, gyönyörhajhászást dölyffel, a dölyföt restséggel s a restséget önzéssel. A hol az istenfélelem hiányzik, ott szabadon fecseg a kísértés óráiban a könnyelmű ifju, s a haszontalan beszéden kap a csalékony szív, ha a tiszta és tiltó lelkiismeret által nincs fegyelmezve. Ha azonban az igazi istenfélelem elve bent a lélekben él: ott olyan a szív, mint valami templom, melyben láthatatlan őrség őrökdi, lábak nem botlanak, mert minden lépés biztos Isten csalhatatlan ígéje fényénél. S bár tartsa kinyujtva a kísértő karjait József felé, nem foghatja meg csak az ő ruháját, s bár kínálja a világ a maga tisztátalan ételét az istenfélő Dánielnek, ő hű marad még a szolgaságnak földjén is, atyái Istenéhez. A hol az ur szava az iránytű és a hit az uton a vezető, ott az ifju utazó veszély nélkül halad át ama mélységek felett, hol ezren meg ezren szenvedtek hajótörést, s ha mások csalják: »jőjj velünk, akkor is szívében írva áll az írásnak szava: »az urnak félelme, az életnek forrása, hogy felülditsen a halál félelmével szemben.« Az az igaz ember, ki ezzel a hittel lesz éretté. Az életkornak hivatása kettős: egyfelől, mert mások bizatnak reá, — másokra nézve kell áldásnak lennie — másfelől önmagára kell ügyelnie. Természetes, hogy reánézve az a legfőbb jó, ami őt e kettős hivatásban ugy vezet, hogy az élet általános célját, a boldogságot leginkább megközelítheti. Azt állítjuk, hogy erre is az istenfélelem segíti az embert. A mi reggel megbecsülhetetlen, az délben is nélkülözhetetlen. Ha az istenfélelem idegen, ismeretlen dolog előttünk, akkor az önzés a könyörtelen

TÁRCZA.

Csak a pénz.

Irta: G. Diószeghi Mór

Nagy András és Kádár Sándor jó barátok, két kis szomszéd zsellérházban ringott a bölcsőjük, együtt játszották végig a gyermek éveket, együtt sanyarogták át mint szolgáló-tanulók az iskolai éveket és mikor sok küzködéssel célhoz értek, még hivatalhoz is egy helyt jutottak, most még nőtlen emberek és együtt laknak egy csinos, tágas szobában.

Vasárnap délután van, künn hideg, mogorva esős az idő, benn nyájas meleg. András izgatott lépésekkel méri hosszában a szobát és erős, keserűséggel telt hangon beszél. Sándor kényelmesen végig feküve a kanapén hallgat, csak néha-néha szóll közbe lágy, szelid hangon.

Már kedves barátom, én mindig csak azt mondom — szólt András — ha pénzed van, életed is van, ha pénzed nincs, halott vagy, nyomorult élő halott. Ábránd a szegénységben boldogságot keresni, a hol gond van, ott nem tenyé-

szik a boldogság, a kopott ruha alatt csak a szenvedéstől doboghat a szív, a hol *ma* gondolkozni kell a *holnapról*, mi adhat ott boldogságot. Kaczagás! Az életben a boldogság csak egy forrásból buzóg: ez csak a pénz, a vagyon. Enélkül nem vagy ember, mert nincs — nem is lehet — szabadakarod, csuszól, mászól, töröd magadat, veritek gyöngyözik arcodon a munkától, hogy legyen mit enned és meztelenül ne járj és ha mindez meg van, azt hiszed boldog vagy és megelégedetten sóhajtasz fel: Hála Istennek! nyomoruság, nyomoruság! Hálát adni az Istennek azért, hogy keserves munkád után van egy falat kenyered és egy darab ruhád. Eh, a mai világban minden, de minden csak a pénz, csak a pénz. Semmi más.

Sándor a mint András elvégezte ezt a gonosz, keserű beszédet, rendesen elkaczagta magát. Aztán lehuzta ujjáról az arany karika gyűrűjét — melyet csak egy pár hete visel, mert jegygyűrűje — és elnézegette, játszadozott vele, néha-néha ajkaihoz vitte és megcsókolta s arcza édes örömtől ragyogott. Amint ezt András megpillantotta, még keserűbb és haragosabb hangon kezdett beszélni.

— Nem messzi lesz az az idő, mikor megátkozód azt a percet is, melyben azt a gyűrűt

uralkodó felettünk, s a mi együttélésünk nem lehet egyéb, mint egy rettenetes küzdelem, melyben a természeti ember »Én-« je a másik »Én-« nel küzd. Míg ellenben, ha az istenfélelem s ennek természetes folyamányaként az igaz ember-szeretet lakozik a szivben, akkor az élet szeretettel teljes létté leend. Akkor nem arra ügyelünk első sorban, s mindenekfelett, hogy csak a magunk számára szakítsunk virágokat, hanem arra is, hogy gyümölcsöket érleljünk embertársaink számára is, s miként Isten a maga világosságát, mi lelkünknek fényét a mások számára is árasztjuk s olyanok leszünk, mint a gyertya, mely felémésződik, de a szeretet szolgálatában.

Csaknem lehetetlen szavakba foglalni, hogy az istenfélő ember minő áldás lehet szűkebb vagy tágabb körben s hogy az istenfélelem szava mennyire hat arra, hogy a világnak romlása megakadályoztassék. Ha az ember magas méltóságra van helyezve: ki becsülhetné meg azt a hatást, melyet az istenes példa létrehoz alsóbb körökben is, s azt az ösztönzést, melyet a gazdagok jósága olykor a szegények szivében támaszt. Vagy kisebb körben is, hányszor lehet egyetlen szó, mely az Istentől megszentelt kedély mélyéből fakadt, áldás még sokakra nézve. Azonban, hogy életünk ilyen áldásos legyen, feltétlenül szükséges, hogy áldás legyen az magunkra nézve is. Az istenfélelem hatása főleg itt tűnik ki. Az érettkorban az ember válla gondoknak és bajoknak nehéz terheit hordozza, s ezeknek sulya alatt gyakran még a legerősebbek is görnyedeznek s kérdem, valyon volna-e a nehéz keresztet hordozók között csak egy is, aki midőn érzi, hogy teste és lelke roskadni kezd, szilárdan állhatna, ha a szentirással

nem mondhatná: »Isten az én szivemnek köszik-lája, és az én váram az örökkévalóság.« Ha egygylésünk a hit által ő vele, akkor elmondhatjuk mi is Dáviddal: »Az Ur az én őriző pásztorom, azért semmiben meg nem fogyatkozom.«

A minő mértékben haladunk tovább az élet utján, abban a mértékben rendre-rendre sok minden elmarad tőlünk, de az istenfélelem forrása folyton ontja éltető vizét s mint jó vezető, a hit hű marad mind végig. E tekintetben az, ami igen régeinek látszik, új marad mindörökké. Hallgassuk csak meg, hogy egy bölcs, ki több, mint száz évvel ezelőtt élt, micsoda vallomást tett az istenfélelemről: »Ötven esztendeig éltem és ez alatt sok keserűséget szenvedtem, de a sötétségben több világosságot, a megpróbáltatások között több erőt, a bajok között több vigaszt és bátorítást sehol sem találtam, mint az istenfélelemben. lelkiismeretemre kivatkozva, teszek erről bizonyosságot. Ötven esztendeig éltem, s ez alatt többször állottam szemben a halállal, de úgy tapasztaltam, hogy kivéve az isteni félelem fenséges erejét, semmi sem segített a halálfélelmet legyőzni s hogy kivéve a Megváltóba vetett erős hitet, semmi sem képes az aggógó lelket az örökkévalóságba való átmenetnél erősíteni, s a bűnös lelkiismeretet lecsendesíteni: erről bizonyosságot teszek úgy, mintha Isten színe előtt állnék.« Nincs semmi okunk azt hinni, hogy a mi igaz volt a predikátor könyvének írójától kezdve ennek a bölcsnek tapasztalatáig, az a mi napjainkban is ne állaná ki a próbát úgy, hogy valami jobbal felcserélhető lenne. Álljon elő az a bölcs, az a kutató, az az elmélkedő, aki az ember rendeltetésére és boldogságára nézve az ő mélyreható kutatásai alapján

az ujjadra huztad. Csak csókold most, gyönyörködjél benne most, úgy se sokáig tart ez az ábrándos boldogság. Azt mondod, hogy a szeretet boldogságot ad a szegénységben is? A falat kenyér is jobb izü, ha a szeretet nyújtja? A szeretet örök és jóságos, mint maga az Isten? Így hiszed? Ne hidd. Hiszel a szeretet boldogságában? Na ismerem ezt a boldogságot. Családot alapítsz. A mézes-hetek elmúlnak, nő a család, nő a szükség, kopik a ruha, kopik a boldogság is. A derült sugarak mind ritkábban keresik fel arcodat, de a mély barázdák mindig többen lesznek és állandóan ott maradnak. A büszke fő meghajlik. Alázatosan kunyorálsz majd a főnök ur előtt fizetési előlegekért, elköltöd ma, a holnapra valót s otthon a mézes ajkakon panasz panaszt ér s ez így megy nap-nap után, míg a munkától, gondtól megtörve a sir pihenést nyújt. Marad utánad egy nyomorult koldus család. Ez a szegénység boldogsága. Csak a pénz, csak a pénz! Egyéb semmi!

Sándor lehuzta ujjáról azt a kis aranykarika gyűrűt és megcsókolta nem egyszer, de tizszer is, szemeiben boldog, derült sugár ragyogott, ajkán megcsendült a hit, a bizodalom szelid hangja.

— Én hiszek a szeretetben és az isteni gondviselésben és e tekintetben remélem is a boldog-

ságot. A szeretet beéri annyival, a mennyit a gondviselés rendel és nem zugolódik. Én, míg szivem dobog, a szeretetben keresem a boldogságot. Hiszem Istenemet, hogy meg is találok.

— Boldogság! Csattant fel András. Csak a pénz . . . csak a pénz! Semmi egyéb

* * *

. . . . A két jó barátot — akik a szomszéd két kis zsellérházból indultak neki az életnek — szét dobta a sors egymástól. Sándor megházassott és vidékre került. András fennmaradt a fővárosban. Évtizedek teltek el, nem tudtak egymásról semmit. Egyszer egy ujsággal a kezében ment haza Sándor a hivatalból. A felesége — mint rendesen nyájas öleléssel fogadta, apróbb gyermekei meg belecsimpajkoztak s úgy kérdezgették:

— Mit hoztál apukám?

De Sándor bus és szóvalan maradt. Ebéd után felvette az ujságot és így szólt a feleségéhez:

— Egy igen szomorú ujságot olvasok fel neked ebből a lapból, feleségem. Andrásról, az én régi jó barátomról szoll.

És olvasni kezdett:

»Nagy András fővárosi tisztviselő meghalt. Ennek az embernek egész élete különös volt. Tisz-

jobb eredményt tud felmutatni, mint az, a mi már évszázadokkal ezelőtt megállotta a próbát s mi szívesen meghajlunk előtte, de ha nem tud felmutatni ily eredményt, hajtson fejet az előtt a tétel előtt, hogy az embernek legfőbb java az istenfélelem élő hiten alapulva, annyival inkább, mert főleg az élet alkonyán, egyetlen biztos menedékünk. Az Istenben bizó élő hit, a gondolkozó lélek számára egy kötelék, mely a tudásnak összes anyagát egybefűzve tartja; világosság, mely az ismeretnek egész területét fényözönnel borítja: vágd szét e köteléket, oltsd ki a világosságot, az összhang meg lesz zavarva, az élet fel leend dulva; birsz ugyan még sok dolgot, de nem mindent, mert hiányozni fog az az egy, ami minden. Munkálkodjunk az ur félelmében és a legnehezebb is könnyűnek tetszik, de lökjük csak félre, az egyéni hiúság szolgálatában, azt az egyet, az ur félelmét, bizony a legkönnyebb munka is fáraszt, untat és csalódásba ejt, mert a mikor munkánkkal dicsőségünknek hajlékot építünk, ugyanakkor benső békességünknek sirboltját rakjuk ki. Élvezzünk, amennyit csak szabad és lehet Isteni félelemmel szívünkben, még a legcsekélyebb élvezet is gyönyörűséget szerez, mert neki van az szentelve, de, ha a bűnös szív kívánsága szerint élvezünk és mulatunk, minden virágon, a mit szakítunk, ott rágódik az önvád, vagy a bánat férgé. Sok nem elég, de az elég sok, de senki-nek sincs elege, aki nem mondhatja el: *»kicsoda volna nekem a mennyekben te náladnál több és tenádnál egyébben nem gyönyörködőn e földön.«* Mily boldog öreg az, aki ezt időnként vidám szí-vel ismételheti. Élvezete, öröme jóllehet csendesebb, de épp oly tiszta és vidám, mint volt az előtt; tudása, az új nemzedék előtt, talán nem

tességes állása volt és mégis egész életén keresztül — mondhatni nyomorkodott. Nem is szobában, hanem egy lyukban lakott, ahol csak a legszükségesebb butorzat volt. Éveken keresztül zsem-lével és hideg étkekkel élt, a legszánalmasabb ruházatban járt. Nem tudta megfejtetni senki, hogy hová teszi a fizetését. Most a csikorgó hidegben a fütetlen szobában úgy találták meghalva nyomoruságos ágyában. A vizsgálat meglepő dolog-nak jött a nyomára. A feje alatt egy kopott bőrtárczában egy takarékpénztári könyvet találtak 55 ezer koronáról és egy darab papiroson a következő jegyzést: Mikor 60 ezer korona lesz ezen összeg, akkor megházasodom és boldog életet kezdek élni. Mert boldog életet csak pénz ad . . . csak a pénz. Semmi más. Szegény nem érhetette meg, megölte a nyomoruság. A pénz.

Szegény András! Sohajtott fel Sándor. Vajjon adott-é neki csak egy percnyi boldogságot is a pénz?

Letette az ujságot és az ölébe kapta legkisebb csemetéjét, egy aranyhaju, pufókarczu kis leánykát és csókolta . . . csókolta, ahol érte.

elég korszerű, de a tapasztalat próbáján keresztülment s valóságos bölcsességgé vált. Életfája nem oly lombos ugyan, de gyümölcse épp oly üde, mint valaha; úgy, mint a természetben, a mint a levelek ritkulnak, az ég kékjéből több kezd látszani, amint a gyümölcsök érnek az új termő rügyek kezdenek fejlődni. S van-e másfelől szomorubb öregség, mint azé, aki Isten kegyelméből kiesett, kiből nincsen istenfélelem. Ifjú Isten nélkül valami rettenetesen bántó, de öreg ember Isten nélkül oly siratni való, hogy az ember ime, vénné lett s még sem lett bölcsesé. A gonosz napok kétszerte gonoszabbakká lesznek, az élet, hava kétszeres sulylyal nehezedik a halántékra, amint a szív körül kemény jégburrok képződik, mely nem olvad Isten szeretetének napsugarától. Ha benn a szívben nincs béke, — már pedig Isten nélkül nincs — az ember másokra nézve is mind önzőbb, makacsabb és ridegebb lesz, ha a hit napja a szem elől eltűnt, az uton mind sötétebbé és félelmesebbé lesz az árnyék. Beszél az ember a régi jó időkről s éretlen egy jobb jövőre. Mint a Prédikátor azt mondja a vigadóknak: *»boldondok vagytok,«* és a nevetőknek: *»mit használnak ezek.«* Az élet hovatovább jelentéktelenebb, örömtelen, egyhangú lesz, megundorodik e világtól és még sem tud ettől a világtól megválni . . . vén ember Isten nélkül, bizony siratnivaló, mert szomorú, sötét reá nézve a jelen, de bizonytalan, és fenyegető a jövő is. Az örökkévalóság leplét nem vagyunk képesek fellebbenteni, nem tudjuk, hogy mi vár ott mi reánk, de hogy a jövő élet reményét széppé, megnyugtatóvá csak az istenfélelem teheti az bizonyos, a nélkül félelmes a halál s retentő az Isten színe előtt való megjelenés gondolata. S mert komolyan utánnagondolva látjuk, tapasztaljuk, értelmünk, lelkiismeretünk, szívünk bizonyosságot tesz a mellett, hogy a muló, földi javak közül semmi, de semmi, legyen bár önmagában véve még annyira becses is, sem lehet különösen hasznunkra midőn az élet tova tűnik: állítom, hogy az embernek legfőbb java az istenfélelem élő hiten alapulva s nem használ semmit az embernek, ha az egész világot megnyeri is, ha lelkében kárt vall, kárt szenved.

Részben: Van Oosterzee János Jakab után.

Vásárhelyi Boldizsár

Az anya.

Mi a napfény a világnak
Erős törzs a gyenge ágnak,
Bérczető a nehéz kőnek,
Hó palást az alvó földnek,
Szeretet, gond, mik takarnak
Zugó szél a zivatarnak?
Hideg télben meleg tanya:
Az nekünk az édes anya.

Mi a tavasz a bogárnak,
Berek ölné kis madárnak
Rejtet fészke, hajló ágon
Pelyhesekkel ringva lágyan,
S kit mindenek elhagyának

Segítő kéz az árvának?
Szeretet, mely nem fogy soha:
Az nekünk az édes anya.

Mi az erdő gerle párnak
Harmat csepje a virágnak,
Csendes eső tikadt nyáron
Naptól égett kopár tájon,
Szomjat oltó kicsiny patak
Az elepedt utazónak?

Bujdosónak várt otthona:
Az nekünk az édes anya.

Mi a béke dult sziveknek,
Verőfény a zord vidéknek,
Ölyvtől üzött védtelennek
Sűrű lombja az erdőnek,
Nyiló virág a kis méhnek
Szabadság a szolga népnek?
Hontalannak mi a haza:
Az nekünk az édes anya.

Páll Károly.

Hazai krónika

— 1904 febr. 18. —

A delegációk ülési még mindig folynak Bécsben. Ugy a magyar, mint az osztrák albizottságok a maguk körében már letárgyalták a közös költségvetést. Szépen megszavazták mindent, mert hát szükség van rá. Aztán összeül a két bizottság, s ott is megszavaznak mindent, tekintet nélkül arra, hogy Magyarországon ex-lex van. Bosznia költségvetésénél azt kívánják a magyar delegátusok, hogy a zárszámadásokat terjeszszék elé, mert ezt megvizsgálni joga van a delegációnak. Az ellen is kifogást emelnek, hogy Boszniában minden dolog osztrák mintára megy, holott a közigazgatásnak magyarul kellene történni, mert Boszniának Magyarországhoz kell tartozni.

Szóba került a japán-orsz háború is. A külügyminiszter azt mondta, hogy Magyarország és Ausztria, mint nagy hatalom semleges álláspontot foglal el, sem nem támad sem nem támogat senkit: de eladásra való terményeit, állatait bármelyik félnek adja. Hangoztatták különben, hogy Oroszországgal, a hármasszövetség mellett is, jó viszonyban kell lennünk. A tárgyalások még folynak.

Az új párt. Mig a japánok és oroszok háboruznak, s a mig a magyar politikusok Bécsben tanácskoznak: az alatt a Bánffy-párt, melyet most új pártnak kereszteltek, az ország minden részében bontogatja zászlóját. És pedig a jelekből ítélve elég szép eredménnyel. A múlt héten szó-

Sámuel királylyá avatja Sault.

zatot intézett a magyar néphez, melyben kifejti politikai elveit. A párt programja röviden ez: Magyarország teljes függetlensége a 67-es alapon. Vagyis fen kívánja tartani a 67-es kiegyezést, de annak keretében teljes önállóságot akar Magyarország számára. Kétségkívül tetszetős program!

Világkrónika.

Japán-orsz háború. A »Vasárnap« utolsó számában már jeleztük, hogy a háború kitört Japán és Oroszország között. Már az ősz óta

folytak a tárgyalások a vitás terület felett, de a mint kitünt, ez csak ürügy volt mindkét fél részéről, a hadikészületre. Végre aztán február elején megszakították az összeköttetést a követek visszahívásával, mire röktön megkezdette a japán tengeri hajóraj a Port-Arthuri hadi kikötőben levő orosz hajók lövetését. Február 8-ára virradólag alig kétórai óriási tengeri csata után, az orosz hajóraj egészen megsemmisült. Három legerősebb páncélos hadi hajója és négy torpedó zuzó teljesen harczképtelen lett. Az orosz tartományok főparancsnoka, *Alexejev* a veszteséget meg is sürgönyörte a csárnak. Emberéletben azonban nem esett sok kár. A japánok vesztesége nem nagy. Állítólag egy-két hajójuk sérült meg. Ugy mondják, hogy ezzel a tengeri csata már el is dönt, mert Oroszországnak nincsen ott számottevő hajóhada. A vész hírére a csár tizenöt nagy csatahajót indított a keletázsiai vizekre, de míg oda érnek, egy hónap telik bele. A japánok utközben, mielőtt a meglévő hajóhaddal egyesülnének, akarják azt a kisegítő tengeri hajóhadat is tönkre tenni. Jelenleg a japánok az orosz terület tengerparti erődeit ostromolják, hogy aztán a szárazföldre pakolhassák ki katonáikat. Sikerült már is 60 ezernél több embert partra szállítani. Itt már erősebb és tartósabb lesz a küzdelem, mert Oroszország rengeteg sok hatonát szállított oda. A japán katonák igen fürgék, bátrak és gyors mozdulataikkal bámulatba ejtik az európaiakat. Fegyverük a legujabb öldöklő fegyver. Hadi kiképezetésük német mintára történt. Az új kornak ez lesz a legborzasztóbb háboruja, mert mindkét fél a harcászat legujabb vívmányait érvényesíti e háboruban. A szárazföldi összeütközésről naponkint várjuk a híreket.

Miért foly a háboru. A japán-orosz háboru színhelye Azsia legkeletibb szöglete, *Korea* tartománya. Ez a kis ország közvetlen Mandzsu ország mellett fekszik, melyet a muszka legutóbbi chinai háboru alkalmával foglalt el. Mandzsuország tengeri kikötője Port-Arthur, mely kereskedelmi szempontból igen nevezetes pont. Ugy de a muszkanak ez nem elég, rávetette a szemét a szomszédos Koreára, melyet három oldalról víz veszen körül és így legjobb helye a tengeri kereskedelemnek. Most tehát a háboru ezért a kis országért foly.

A „Brit és Külföldi Biblia Társulat“-ról.

A »Brit és Külföldi Biblia-Társulat« — az egész világ legjelentőségtebb intézménye 1804. márczius 7-én alakult abból a célból, hogy Isten igéjét, a maga hamisítatlan mivoltában, terjessze az egész világon. Erre vonatkozólag teljesítette is kötelességét emberül. Hittérítő, nyelvtudósok s minden rendű és rangu keresztyének segítségével — Krisztusba vetett élő hit által — valósággal világot átölelő munkát végezett; fáradságos buzgólkodással s kitartó állhatatossággal óriási tevő-

kenységet fejtett ki; szorgalmasan munkálkodott az emberek földi és mennyei boldogságáért; felvilágosodást, műveltséget, előhaladást, evangyéliomi igaz hitet, krisztusi szent szeretetet terjesztett mindenütt. Isten kegyelméből már épen 100 éve, hogy így teljesíti nemes hivatását. Igazán méltó a figyelemre és érdeklődésre a Társulat életműködése s megérdemli a fáradságot, hogy arról a rengeteg munkásságról, mit állandóan folytat, legalább vázlatosan valamelyes képet alkossunk magunknak. Átérteni világosan az egészet teljes lehetetlen. Olyan dolog ez, mint a nagy Istennek minden nagy munkája, hogy törpeségünkből kifolyólag nem tudjuk felfogni a maga egészében. Pedig erre már a leghitetlenebb ember sem mondhatja, hogy nem igaz valóság. Mert kézzel fogható, — (bár fel nem fogható); — szemmel látható — (bár át nem látható.) — Nagyszerűen tükrözi ez az Úr hatalmának roppant dicsőségét!

A Szent-Irás fordításáért, nyomtatásáért és terjesztéséért e Társulat évről-évre mindig nagyobb-nagyobb áldozatot hozott. Ugy hogy a legutóbbi 1902. évben 5 millió 616 ezer korona volt a kiadása. A bevétel pedig csak 5 millió 499 ezer korona. Ráfizetett tehát ez évi működésre 117 ezer koronát. Az az előtti évben pedig 351 ezer koronát. A mi bizony sok egy kicsit. De korlátozni nem lehet a tevékenységet, mert akkor a munkálkodás lényegesen nagy hátrányt szenvedne.

Az áldozatoknak meg is volt az eredménye mindig. A megalakulás óta, 304 millió 200 ezer koronát meghaladó kiadás mellett, 180 millió példányban terjesztette el a Szent-Irást. Csak az 1902. évben 5 millió 47 ezer 792 példányt hozott forgalomba. Körülbelől 800 biblia-terjesztő foglalkozik azzal naponként, hogy az egyes világrészek legfelreesebb helyeire is eljuttassa a nagy Úr Isten drága Szent igéjét. A mit aztán mindenütt mesés olcsó árért árusítanak el. Ezenkívül még a különféle hittérítő társaságok is, kevés kivétellel, mind a »Brit és Külföldi biblia-Társulat«-tól szerzik be a szükséges biblia-példányokat.

A londoni bibliaházból nagy ládákba becsomagolva minden héten roppant mennyiségű bibliát indítanak utnak a világ minden részeibe. E főraktár terjesztése naponta több mint 6 ezer kötetre rug! — Körülbelől 400 különféle nyelven jelenik meg a Szentírás e Társulat kiadásában. S e nyelvek között nagyon sok van olyan, mely azelőtt mint irodalmi nyelv nem is létezett. (E társulat készítette az ilyeneknek az első *abc*-t is!) A kik évekig tanulták a görög, latin, francia vagy angol nyelvet, azok tudhatják, hogy nekik nehéz volna még ezekre a nyelvekre is lefordítani a Szentírás egyetlen lapját is. Ez tehát felvilágosíthat mindenkit arról, hogy mily kitartó szorgalom, állhatatos türelem s erős hit kellett ahoz, a mit e Társulat végbe vitt. — Az egész világon alig található ország, mely ne érezte volna már e Társulat működésének áldásos hatását. Nemcsak, hogy Európa minden részében vannak ügynökei, levelezői, árusítói és raktárai, hanem egyszersmind tevékeny segédkezet nyújt a föld legtávolabb nemzeteinél működő hittérítő társaságnak is. Számta-

lan népnek módot nyújt arra, hogy az Úr Isten magasságot dolgait s kijelentett akaratát saját anyanyelvükön megismerhessék. Iskolák, kórházak, börtönök, javítóintézetek, vasutállomások várótemei, szállodák, vendégfogadók, hadsereg, tengerészet, mind, mind tanubizonyosságai amaz áldásnak, melyben e Társulat a különféle csapással meglátogatottokról se feledkezik meg; mindig szíven hordozza a szegények, betegek, mindenféle szükölködők s különösen a vakok igényeit. Vaknak lenni már magában véve is leverő sors, bármily kedvezőek legyenek is különben a külső viszonyok. E nehéz állapotban első sorban, némileg, úgy lehet segíteni, ha a vakoknak lehetővé tesszük, hogy magoknak valami uton-módon ismereteket szerezhessenek. Ennélfogva azon ezrekre nézve, kik nem látnak, kibeszélhetetlen vigasz az, hogy ujj-hegyök segítségével olvashatják a domborított betűjű Bibliát. E társulat ilyen bibliát és biblia-részt már körülbelül 30 különböző nyelven hozott forgalomba. A különféle események, politikai és társadalmi mozgalmak, kivándorlások, kiállítások, háborúk, tüzvészek, árvizek, stb. szintén mind megannyi alkalom gyanánt szolgálnak arra, hogy az Isten igéje, rendkívüli erőmegfeszítéssel s áldozatok árán a nép kezébe jusson. A »Brit és Külföldi Biblia Társulat« nem csak londoni, oxfordi és cambridgei nyomdáknak nyomatja a Szent Írást, hanem ezeken kívül Párizsban, Brüsszelben, Berlinben, Kölnben, Lipszében. Bécsben, Budapesten, Konstantinápolyban, Beyrutban, Bombayban, Allahabadban, Madrasban, Kalkuttában, Sanghaiban, Fokvárosban, Sidneyben és működésének más központjain.

A társulatnak legközelebb 1903. elején, összesen 2703 tagja volt, ezek közül 239 tisztviselő. 1553 egy éves tag s 911 a társulati ügyek intézésében résztvevő tag. (A tiszteletbeli tagok közt ott van Szász Károly dunamelléki ev. ref. püspök is, a tisztviselők közt pedig egy 48-diki szabadsághős: Dr. Duka Tivadar.) Abból az alkalomból, hogy 100-ik évébe lép e Társaság, 1904-ben nagy-szerű ünnepélyek lesznek az egész világon mindenütt 1904. márczius 6-án mindenütt alkalmi istentiszteletet tartanak az Evangélium hivei Magyarországon is minden egyházban; 1904. márczius 7-én Londonban az »Albert-Hall«-ban nagy összejövetel lesz. Azután, ugyancsak Londonban, márczius 7-től 12-ig különféle ünnepélyek lesznek; 12-től 19-ig pedig a vidéki nagyobb városokban; márczius 20-tól pedig május 1-ig a körüllevő országokban ugyan ilyen dolgok. Az ünnepélyek rendezésén kívül tervbe van véve egy százados alap létesítése is. A mi közadakozásból jönne össze s arra szolgálna, hogy a Társulat legalább 100 újabb biblia terjesztő férfit s 100 biblia terjesztő nőt alkalmazhatna, továbbá új fordításokat eszközölhetne, a már elkezdett fordításokat kibővítetté s teljessé tenné, a vakok számára, a szentírásból újabb részleteket hozna forgalomba; a Társulat történetét s a különböző biblia fordítások történetét kiadná stb.

Ezek után már némi fogalmat alkothatunk magunknak úgy a Társulatról, mint annak emberi

erőt meghaladó működéséről. Ne feledjük el meggondolni azt se, hogy e Társulat áldozatokkal járó tevékenységével mostanában nekünk magyaroknak jutott ki leginkább. Mert 1832 óta — tehát már több mint 70 esztendeje — Isten jóvoltából mindig innen kaphatunk bibliát. E Társulat nyomatta azt nekünk s Társulat emberei terjesztették nálunk. Feltűnés nélkül, de buzgón folyt a munka. Daczára annak, hogy részükről vajmi kevés támogatásban részesült. Nagy szégyen ez mi reánk, hogy ilyenek vagyunk! . . . Ne legyen így tovább! . . . Külföldi testvéreinktől vegyük át e terhet, úgy a biblia, mint az evangéliumi iratok nyomtatására és terjesztésére nézve álljunk talpra magunk. Az Isten velünk lesz! . . . Az 1904. év márczius 7-én tehát, mikor a »Brit és Külföldi Biblia Társulat« 100 éves fennállása emlékére ország világszerte ünnepélyek lesznek, alakítsuk meg a »Magyar Biblia és Evangéliumi Irat-Terjesztő Társaság«-ot! . . . Ilyen czímen, ilyen czélból van is már egy Alap s működik is már néhány év óta. A »Bethánia Egylet« is kezdett már ilyen irányu munkálkodást. Tehát nincs a mi utját állja annak az eszmének, mert itt az ideje! — hogy megalakuljon a »Magyar Biblia és evangéliumi Iratterjesztő Társaság!«*

Csak a mi hitetlenségünk, kishitűségünk vagy gyávaóságunk lehet az akadály!! . . .

Magyar Keresztyén.

Kegyesség útja.

A biblia új életet mutat.

»Hány század mult már el és az emberiség még most is a bűn éjfékete setétségében kóborol. Óh hányan nem ismerik még ma sem a keresztyén élet világító sugarát, a bibliát« mondá szomoruan a rektor.

»Ugyan hagyja el rektor uram ezt az örökös prédikációt. Nem használ evvel semmit sem. Csak megrontja a jókedvet« szakítja félbe Bányai uram gunyos kacagással. Ugy sem ér semmit sem a biblia. En is megvettem, de nem olvasom. Megvettem, hogy csak fogyjon a tiszteletes urnál. O t hever még most is a gerendán. Olvassa az ördög.

»Ne káromolja az Istent, Bányai uram. Jó az Isten, sokáig tüir, de büntet is.«

Bányai uram csak nevetett. Nem hitt ő semmiben sem. Megátalkodott, istentagadó volt ő kelme. Nem járt ő sohasem templomba. Az istentisztelet idejét a korcsmában töltötte. Tehát csak folytatta az Istenkáromlást.

A társaság jó sokáig némán hallgatta Bányai uramat. Végre a rektor vette a kalapját és eltávozott.

»A vén bolond! Mit is papol« morogja utána Bányai.

Lassanként mindenki eltávozott. Bányai uram

* Az eszmét helyeseljük, de sikert csak úgy remélhetünk, ha az egyetemes egyház veszi kezébe az ügyet. Szerk.

egyedül maradt otthon. Sivárnak üresnek találta életét, de nem tudta mi ennek az oka.

Sok idő mult el, Bányai csak nem javult. A régi volt még mindig. Egyszer a szomszéd községben időzött. Távollétében nagy tűz keletkezett a szomszédjánál vigyázatlanságból. Az óriási szélben az egész házsor leégett, daczára a nagy erőfeszítésnek, melyet oltásközben kifejtettek. Bányai uram háza is odaveszett mindenestül.

Midőn hazajött hetyke mosolylyal fogadta a hirt. Azt hitte, hogy csak tréfálnak vele. De midőn megpillantotta házát, megtört az erős ember. Ekkor látta, hogy nemcsak a háza, hanem mindene oda veszett.

Könnyes szemekkel nézte a romokat s Istent kezdé káromolni ismét. Az emberek vigasztalni kezdték: »Ne féljen, megsegíti az Isten. Nekem is elveszett mindenem, de nem siránkozom. Isten megfog segíteni mindannyiunkat, csak bizzunk az Ő véghetetlen kegyelmében« mondogatta egyik is, másik is.

Bányai mogorva arcczal hallgatta a vigasztalást, de nem indult meg. Bosszusan, káromkodva ment háza romjai közzé. Azt hitte, hogy még sem pusztult el minden. Reményében csalatkozott.

Mindene oda veszet. De mégsem. A földön egy edénnyel leboritva feküdt valami: felvette. A biblia volt, mely leesett a gerendáról. Erre esett az edény, mely eltakarta. De a biblia is megégett. A megégett lapok szétfoszlottak a lapozgatás közben. Csak egy lapon volt ép egy kis hely.

A megsárgult lapon ez állt:

»Valaki az Urnak nevét segítségére hívja, megszabadul« (Jóel. II. 32.)

Midőn Bányai elolvasta e pár sort, szeme könnybe lábadt. Már nem zúgolódt, Isten kezét látta. Megbüntette őt, de meghagyta az új életre vezető utat.

Boldogan, ragyogó szemekkel hagyta el a romokat. Szomszédjai rémülten tekintettek Bányai derült arczára. Azt hitték megörült a csapás következtében.

Bányai csak ennyit szólt: »Emberek új életet kezdtek. A biblia új életet mutatott.«

Raniszávlyevits György.

Mai képünkhöz.

Mai képünk egy szép bibliai jelenetet ábrázol: *Sámuel királylyá avatja Sault*. Az ammoniták betörnek az országba. A megrémült nép Saulhoz, a nép egyszerű, de bátor fiához folyamodik. Sault megszállá az Istennek lelke. Serget gyűjtött. A bátor vezér mellett oly vitézül harczoltak, hogy a nagyszámu ellenséget kiverték az országból. A győzelem öröme a nép Sault királynak választja. Sámuel az ősz bíró és pap pedig röktön fel is avatja Gilgálban. Saul, az isten lelke által megszállott király, egész életét hazájának boldogítására és Istennek dicsőségére szentelte. (Olv. Sám. könyve: IX. X. XI. Rész.)

Nyomatott Bacsek D. Fia könyvnyomdájában, Székelyudvarhelyt.

Vegyes hírek.

Olvasóinkat szívesen kérjük, hogy a »Vasárnap« ügyében mindennemű megkeresést, reklamációt stb. egyenesen felelős szerkesztőnk címére intézzenek. (Sz.-Udvarhely, Bethlen-utca 5. sz.) A kiadóhivatalba csupán az előfizetési pénzek küldendőek.

Özv. Tisza Lászlóné meghalt. Beszterczén Tisza László özvegye született Holles Ottilia hosszúsas szenvedés után 73 éves korában elhunyt. Halálát régi keletű szivbaj idézte elő. Az elhunytban, akinek négy leánya volt, gróf Tisza István miniszterelnök, Sándor János államtitkár, Zeyk Károly és Bethlen Pál főispán anyósukat gyászolják. A halottat Beszterczéről Gesztre szállították a családi sirboltba. Tisza Lászlóné igen buzgó református nő volt, aki egyháza ügyeit mindig szíven hordozta. A »Vasárnapnak« is mindvégig pártfogója és hű olvasója volt. Nyugalma legyen csendes!

Árviz Máramarosmegyében. Máramarosmegye huszti és otochai járásában a sok esőzés és gyors olvadás következtében árviz pusztít. A Tisza és az Iza vize is megáradt és elöntötte a vidéket. A hatóság óvintézkedéseket tett a katasztrófa elhárítására.

A cheswicki bányakasztrófa. Ismét egy nagyméretű amerikai katasztrófáról hoz hirt a táviró. Pennsylvániában, a Harwick Coal Company cheswicki bányáiban robbanás történt, melynek 184 ember esett áldozatul. E nagy szerencsétlenség annál is inkább tarthat igényt résztvevő érdeklődésünkre, mert a szerencsétlenül járt bányamunkások majdnem kizárólag magyarok és olaszok. Akinek rokona, gyermeke volt a cheswicki bányában, tudakozódják utánna, vajjon nem lett-e a kivándorlás áldozata.

Elítélt tábla bíró. A pestvidéki kir. törvényszék dr. Soós Kálmán táblabíró, öt rendbeli vesztegetés büntette miatt, háromévi fegyházra és öt-évi hivatalvesztésre ítélte. Ugyancsak bűnösnek találta a törvényszék Schwarcz Ábrahámot, mint aki a vesztegetést közvetítette és őt is kétévi és hat hónapi fegyházra ítélte. Még nem volt eset, hogy magyar törvénybíró vesztegetésen kaptak volna. Talán nem is lesz.

Tréfás tündérestélyt rendezett február 14-én a székelyudvarhelyi ref. egyház által kiküldött bizottság a leányiskola építéséből fennmaradt adósság törlesztésére. Az estély minden tekintetben várakozáson felül sikerült. Jelenvolt Székelyudvarhely város értelmisége és polgársága, mondhatnók, teljes számban. A szépen lefolyt mulatság 800 korona tiszta jövedelmet hozott a jelzett célra, a mi nemcsak fedezi az adósságot, hanem még iskolai padokra is jut belőle.

A felső csernátoni »Olvasó-Zene- és Dallegylet« is, felerészben könyvtára, felerészben a református templom *fűtés-alap* javára febr. 6-án mulatságot rendezett. Hisszük, hogy szépen sikerült ez is!